

Socialförvaltningen
Eva Nilsson
0171- 625198
eva.nilsson@enkoping.se

Socialnämnden föreslår besluta

att överlämna nedanstående svar till Kommunfullmäktige.

Svar på ledamotsinitiativ – Finns rätt förutsättningar för det förebyggande arbetet inom Tryggare Enköping

Utifrån ledamotsinitiativet fattade kommunfullmäktige beslut 2021-02-15 om att uppdra till Socialnämnden att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom Tryggare Enköping som beskrivs i utredningsrapporten, rapport KS 2019/308.

Beskrivning av ärendets uppkomst

Ärendet påbörjades 2018 med inkommen motion från Sverigedemokraterna i Enköping. (se ärende SN2020/91). Sverigedemokraterna ville att Kommunfullmäktige skulle besluta om att till exempel återvändande IS-terrorister inte var välkomna i Enköpings kommun. De menade att de genom sina handlingar har vänt sig bort från det fria och demokratiska samhället och därmed inte ska ta del av samhällets skattepengar genom till exempel försörjningsstöd, vuxenutbildningar eller bostäder. De ska inte erhålla stöd av kommunen i någon form.

Socialnämnden besvarade remissen från kommunfullmäktige, SN 2020/91. Utgångspunkten i det svaret var att det inte var möjligt utifrån gällande lagstiftning. "Det vore att gå emot Sveriges grundlag, kommunallagen och socialtjänstlagen. Utifrån detta är det inte möjligt att bortse från en specifik grupp av individer som redan från början ska få sin ansökan avslagen på grund av det enda kriteriet att de endast tillhör en specifik grupp som förutbestämts inte ska ha rätt till stöd."

Aktuell frågeställning - Finns rätt förutsättningar för det förebyggande arbetet i Tryggare Enköping?

Socialnämnden finner att frågeställningen inte är en ensak för vår nämnd. Tryggare Enköping är ett samverkansforum med representanter från olika förvaltningar i kommunen samt andra aktörer som tillsammans ska arbeta med trygghetsfrågor i Enköping. Sammankallande tjänsteperson för Tryggare Enköping är sen några år anställd på kommunledningsförvaltningen då tjänsten flyttades från socialförvaltningen. Syftet med den ändringen var framförallt att stärka helhetsgreppet för det strategiska arbetet särskilt för det drog- och brottspreventiva arbetet. Att det var ett viktigt område för samtliga kommunala förvaltningar.

Utifrån ovanstående borde kommunledningsförvaltningen vara de som har bäst överblick på om det finns rätt förutsättningar för Tryggare Enköping alternativt att samtliga nämnder får ge sin bild.

Socialförvaltningens bild av förutsättningarna för Tryggare Enköping

Socialförvaltningens representanter har stundtals rapporterat om svårigheter för andra förvaltningars deltagare som upplevt svårigheter då de upplevt sig ha oklara mandat från sina förvaltningar. Några har upplevt hinder av att föra samtal på övergripande och generell nivå då forumet inte kan prata om individer utifrån sekretessbestämmelser. Det som över tid varit problematiskt att det inte funnits pengar avsatta till aktiviteter. När förslag om preventiva aktiviteter som kostat mer än arbetstid har representanter behövt ta tillbaka frågan till sina respektive förvaltningar. Detta har fördröjt eller förhindrat vissa aktiviteter.

I stort upplevs Tryggare Enköping som ett bra samverkansforum som skulle kunna arbeta med tidigare och mer effektiva insatser om "rätt" representanter med beslutsmandat var utsedda och det fanns budgeterade medel avsatta för aktiviteter.

Eva Nilsson
Utvecklare

Socialförvaltningen
Anna Ryding
0171-625568
anna.ryding@enkoping.se

Svar på motion om hemvändande IS-terrorister

Socialnämnden föreslås besluta

Att föreslå kommunfullmäktige att avslå förslag om att den som deltagit i, eller understött terrorism till exempel återvändande IS-terrorister inte har rätt att erhålla stöd från kommunen.

Beskrivning av ärende

Sverigedemokraterna i Enköping har inkommit med en motion där de vill att Kommunfullmäktige ska besluta om att till exempel återvändande IS-terrorister inte är välkomna i Enköpings kommun.

De menar att de genom sina handlingar har vänt sig bort från det fria och demokratiska samhället och därmed inte ska ta del av samhällets skattepengar genom till exempel försörjningsstöd, vuxenutbildningar eller bostäder. De ska inte erhålla stöd av kommunen i någon form.

Socialnämndens utgångspunkt för sitt beslut

Regeringsformen, § 2

"Den enskildes personliga, ekonomiska och kulturella välfärd ska vara grundläggande mål för den offentliga verksamheten. Särskilt ska det allmänna trygga rätten till arbete, bostad och utbildning samt verka för social omsorg och trygghet och för goda förutsättningar för hälsa.

Det allmänna ska främja en hållbar utveckling som leder till en god miljö för nuvarande och kommande generationer.

Det allmänna ska verka för att demokratins idéer blir vägledande inom samhällets alla områden samt värna den enskildes privatliv och familjeliv.

Det allmänna ska verka för att alla människor ska kunna uppnå delaktighet och jämlikhet i samhället och för att barns rätt tas till vara. Det allmänna ska motverka diskriminering av människor på grund av kön, hudfärg, nationellt eller etniskt ursprung, språklig eller religiös tillhörighet, funktionshinder, sexuell läggning, ålder eller andra omständigheter som gäller den enskilde som person."

Kommunallagen, § 3

"Kommuner och regioner ska behandla sina medlemmar lika, om det inte finns sakliga skäl för något annat."

Socialtjänstlagen, 1 kap §1

"Samhällets socialtjänst skall på demokratins och solidaritetens grund främja människornas

- ekonomiska och sociala trygghet,*
- jämlikhet i levnadsvillkor,*
- aktiva deltagande i samhällslivet."*

Socialnämndens arbete bygger på allas lika värde och hens rätt till att ansöka om stöd utifrån sina egna behov. Kommunens invånare har rätt att på samma grunder ta del av välfärden utifrån den demokratiska grund som vårt samhälle bygger på. Socialnämndens arbete bygger på att hjälpa och stötta de mest utsatta i samhället och att gå emot ovan lagar vore att göra tvärtom, att redan från början bortse från en grupp individer som behöver stöd för att kunna återföras till samhället.

Utifrån 5 kap § 1 i socialtjänstlagen och barnkonventionen (som är lag från och 200101) har socialnämnden ett särskilt ansvar att se till att barn och unga växer upp under trygga och goda förhållanden . Vilket då medför att om dessa individer som nämns i motionen också har barn så innebär det att socialnämnden och samhället har ytterligare ett ansvar att ge dessa det stöd som de är i behov av. Det är viktigt att beakta att dessa individer som nämns i motionen oavsett ålder troligen har ett behov av stöd utifrån vad de varit med om för att kunna komma tillbaka till det svenska samhället. Det är inte till gagn för någon att dessa individer blir ytterligare marginaliserade vilket motionens förslag indirekt skulle kunna medföra.

Bedömning

Att anta motionen vore att gå emot Sveriges grundlag, kommunallagen och socialtjänstlagen. Utifrån detta är det inte möjligt att bortse från en specifik grupp av individer som redan från början ska få sin ansökan avslagen på grund av det enda kriteriet att de endast tillhör en specifik grupp som förutbestämts inte ska ha rätt till stöd.

Anna Ryding
Utvecklare
Enköpings kommun

Camilla Johansson
Avdelningschef
Enköpings kommun

Paragraf 19

Ärendenummer KS2019/308

Svar på ledamotsinitiativ - Skydd för kommunens invånare mot stridserfarna terrorister

Beslut

1. Följande beslutspunkter antas:

- Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom skola som beskrivs i utredningsrapporten.

- Kommunfullmäktige uppdrar åt socialnämnden att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom Tryggare Enköping som beskrivs i utredningsrapporten.

2. Följande beslutspunkt återremitteras:

- Upplevelsenämnden får i uppdrag att föreslå hur en policy för lokaluthyrning i enlighet med SKR:s rekommendationer kan utformas för Enköping.

Särskilda yttranden

Kenneth Hällbom (MP) lämnar följande särskilda yttrande:

"Sverigedemokraternas initiativärende är, som så ofta, en medveten strategi från SD att ställa olika etniska grupper mot varandra. SD's föreställning att Enköping behöver "minska sin attraktivitet för terrorister" är verklighetsfrämmande. Mot den bakgrunden, samt utifrån det faktum att utredningen visar att kommunens olika förvaltningar har fungerande rutiner för att identifiera, hantera och utveckla arbetet mot ev. risker kring terrorism, yrkar Miljöpartiet avslag på kommunstyrelsens förslag."

Beskrivning av ärendet

Ett initiativärende har väckts av Anders Lindén (SD) där följande föreslås:

1. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att Enköping ska vara en kommun som inte välkomnar våldsutövande terrorister såsom återvändande IS-krigare för bosättning.

2. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att samtliga nämnder uppdras se över möjligheterna att minska kommunens attraktivitet för terrorister såsom återvändande IS-krigare.

3. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att socialtjänsten utreder varje fall där det i barnfamiljer finns en eller flera sannolika terrorister såsom återvändande IS-krigare.

Ärendets beredning

Av rapporten framgår att ärendet beretts i samråd med berörda förvaltningar förutom Kommunledningsförvaltningen, Miljö- och byggnadsförvaltningen, Socialförvaltningen, Samhällsbyggnadsförvaltningen, Upplevelseförvaltningen, samt Utbildnings- och arbetsmarknadsförvaltningen. Samtliga ser positivt på uppdraget.

Kommunledningsförvaltningens bedömning

Av punktsatserna i initiativet bedöms punkten 1 ej ha stöd i kommunallagen. Punkten 3 bedöms redan omhändertagen genom befintligt arbetssätt av socialnämnden.

Punkten 2 omhändertas redan inom befintliga strukturer i Enköpings kommun, dock finns ytterligare åtgärder som kan införas. Bland annat policy för lokaluthyrning och säkerställa att rätt förutsättningar finns för de trygghetsskapande nätverk som kommunen har och de förvaltningar som deltar i dessa.

I och med dessa förslag till beslut anses initiativärendet från Anders Lindén (SD) besvarat.

Kommunledningsförvaltningens förslag till kommunfullmäktige

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom skola som beskrivs i utredningsrapporten.

2. Upplevelsenämnden får i uppdrag att föreslå hur en policy för lokaluthyrning i enlighet med SKR:s rekommendationer kan utformas för Enköping.

3. Kommunfullmäktige uppdrar åt socialnämnden att utreder om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom Tryggare Enköping som beskrivs i utredningsrapporten.

Kommunstyrelsens arbetsutskotts beredning

Arbetsutskottet har överlämnat ärendet till kommunstyrelsen utan eget ställningstagande.

Kommunstyrelsens beredning

Kommunstyrelsen har berett ärendet den 26 januari 2021 och lämnat förslag till beslut.

Kommunstyrelsens förslag till kommunfullmäktige

1. Utbildnings- och arbetsmarknadsnämnden får i uppdrag att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom skola som beskrivs i utredningsrapporten.
2. Upplevelsenämnden får i uppdrag att föreslå hur en policy för lokaluthyrning i enlighet med SKR:s rekommendationer kan utformas för Enköping.
3. Kommunfullmäktige uppdrar åt socialnämnden att utreda om rätt förutsättningar finns för det förebyggande arbetet inom Tryggare Enköping som beskrivs i utredningsrapporten.

Yrkanden

Anders Lindén (SD) och Jenny Gavelin (L) yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Kenneth Hällbom (MP), Solweig Eklund (S), Linda Johansson (S), Sven Jansson (S) och Anders Wikman (NE) och Magnus Ahlkvist (V) yrkar avslag till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Magnus Ahlkvist (V) yrkar dessutom att skulle kommunfullmäktige bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut så ska punkt två i beslutsförslaget återremitteras.

Beslutsgång

Ordföranden konstaterar att det finns ett yrkande om bifall till kommunledningens förslag till beslut i sin helhet från Anders Lindén (SD) med flera samt ett yrkande om avslag till kommunledningsförvaltningens förslag till kommunfullmäktige, från Kenneth Hällbom (MP) med flera. Utöver detta finns också ett yrkande från Magnus Ahlkvist (V) om återremiss av beslutspunkt två i kommunstyrelsens förslag till beslut, i det fall kommunfullmäktige väljer att bifalla förslaget.

Ordföranden föreslår en beslutsgång där man först ställer bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut mot avslag. Skulle kommunfullmäktige bifalla kommunstyrelsens förslag ska Magnus Ahlkvists (V) yrkande om återremiss prövas. Kommunfullmäktige godkänner beslutsgången.

Ordförande låter kommunfullmäktig ta ställning och finner att kommunfullmäktige valt att bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut.

Omröstning

Omröstning begärs.

Ordförande föreslår en beslutsgång som innebär att den som vill bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut röstar "Ja" och den som vill avslå kommunstyrelsens förslag till beslut röstar "Nej". Kommunfullmäktige godkänner beslutsgången.

RÖSTPROTOKOLL

Beslutande	Ja	Nej	Avstår
Staffan Karlsson (M)	X		
Eleonora Stålenhag (M)	X		
Mats Flodin (M)	X		
Peter Book (M)	X		
Krister Larsson (M)	X		
Yvonne Bromée (M)	X		
Magnus Johansson (M)	X		
Christer Nyström (M)	X		
Pernilla Åström (M)			X
Ulrika Ornbrant (C)	X		
Elisabeth Norman (C)	X		
Rebecka Lindström (C)	X		
Monica Hallgren (C)	X		
Jan Fredriksson (C)	X		
Susanna Gerhard (C)	X		

Kommunfullmäktige

Jenny Gavelin (L)	X	
Inger Bertilsson (L)	X	
Bo Reinholdsson (KD)	X	
Henrik Lindberg (KD)	X	
Kenneth Hällbom (MP)		X
Tomas Rådqvist (MP)		X
Jesper Englundh (S)		X
Linda Johansson (S)		X
Johan Engwall (S)		X
Solweig Sundblad (S)		X
Sverre Ahlbom (S)		X
Solweig Eklund (S)		X
Hans Olsson (S)		X
Ros-Marie Bålöv (S)		X
Åsa Andersson (S)		X
Sven Jansson (S)		X
Alija Abdijevic (S)		X
Marie Ekberg (S)		X
Anders Wikman (NE)		X
Ingvar Magnusson (NE)		X
Agneta von Schoting (NE)		X
Johnny Karlsson (NE)		X
Kim Jämsä (NE)		X
Magnus Ahlkvist (V)		X
Britta Dalved (V)		X
Anders Lindén (SD)	X	
Kristjan Valdimarsson (SD)	X	
Benjamin Albertsson (SD)	X	

Tommy Henriksson (SD)	X		
Barbara Ciolek (SD)	X		
Ronny Holmberg (SD)	X		
Angelika Bergfeldt (SD)	X		
Jessica Lovéus (SD)	X		
Oscar Widman (M), 2:e vice ordförande			X
Monica Avås (M), 1:e vice ordförande			X
Rolf Carlsson (S), ordförande		X	
SUMMA	26	21	4

Därmed har kommunfullmäktige valt att bifall kommunstyrelsens förslag till beslut.

Beslutsgång, fortsättning

Eftersom kommunfullmäktige valt att bifalla kommunstyrelsens förslag till beslut i sin helhet får kommunfullmäktige ta ställning till Magnus Ahlkvist (V) yrkande om återremiss av beslutspunkt två. Ordförande låter kommunfullmäktige ta ställning och finner att man avslagit Magnus Ahlkvists (V) återremissyrkande.

Omröstning

Omröstning begärs.

Ordförande föreslår en beslutsgång som innebär att den som vill att beslutspunkt två avgörs idag, och därmed avslå Magnus Ahlkvists (V) yrkande om återremiss, röstar "Ja" och de som vill att beslutspunkt två återremitteras röstar "Nej".

Kommunfullmäktige godkänner beslutsgången.

RÖSTPROTOKOLL

Beslutande	Ja	Nej	Avstår
Staffan Karlsson (M)	X		
Eleonora Stålenhag (M)	X		
Mats Flodin (M)	X		
Peter Book (M)	X		
Krister Larsson (M)	X		

Yvonne Bromée (M)	X	
Magnus Johansson (M)	X	
Christer Nyström (M)	X	
Pernilla Åström (M)		X
Ulrika Ornbrant (C)	X	
Elisabeth Norman (C)	X	
Rebecka Lindström (C)	X	
Monica Hallgren (C)	X	
Jan Fredriksson (C)	X	
Susanna Gerhard (C)	X	
Jenny Gavelin (L)	X	
Inger Bertilsdotter (L)	X	
Bo Reinholdsson (KD)	X	
Henrik Lindberg (KD)	X	
Kenneth Hällbom (MP)		X
Tomas Rådqvist (MP)		X
Jesper Englundh (S)		X
Linda Johansson (S)		X
Johan Engwall (S)		X
Solweig Sundblad (S)		X
Sverre Ahlbom (S)		X
Solweig Eklund (S)	X	
Hans Olsson (S)		X
Ros-Marie Bålöw (S)		X
Åsa Andersson (S)		X
Sven Jansson (S)		X
Alija Abdijevic (S)		X
Marie Ekberg (S)	X	

Kommunfullmäktige

Anders Wikman (NE)		X	
Ingvar Magnusson (NE)		X	
Agneta von Schoting (NE)	X		
Johnny Karlsson (NE)		X	
Kim Jämsä (NE)		X	
Magnus Ahlkvist (V)		X	
Britta Dalved (V)		X	
Anders Lindén (SD)	X		
Kristjan Valdimarsson (SD)	X		
Benjamin Albertsson (SD)	X		
Tommy Henriksson (SD)	X		
Barbara Ciolek (SD)	X		
Ronny Holmberg (SD)	X		
Angelika Bergfeldt (SD)	X		
Jessica Lovéus (SD)	X		
Oscar Widman (M), 2:e vice ordförande	X		
Monica Avås (M), 1:e vice ordförande	X		
Rolf Carlsson (S), ordförande			X
SUMMA	31	18	2

Eftersom mer än en tredjedel men mindre än hälften röstat för återremiss har fullmäktige med en minoritet valt att återremittera beslutspunkt två i enlighet med Magnus Ahlkvists (V) yrkande.

Kopia till:
Kommunledningsförvaltningen, för åtgärd

Utredning Initiativärende KS2019/308

Kommunledningsförvaltningen
Magnus Jacobsson

Ärendenummer
KS2019/308

magnus.jacobsson@enkoping.se

Dokumenttyp

Beslutad av

Gäller f.om.

Gäller t.om.

Ersätter

Gäller för

Ansvarig funktion

Reviderad

Innehållsförteckning

Bakgrund.....	4
Underlag och tidigare arbeten inom kommunen.....	4
Initiativärendets punkter.....	6
Punkt 1.....	6
Slutsats punkt 1.....	6
Punkt 2.....	8
Slutsats punkt 2.....	13
Punkt 3.....	14
Slutsats punkt 3.....	14

Bakgrund

Enligt initiativärende KS2019/308 skall Kommunledningsförvaltningen bereda ett ledamotsinitiativ - Skydd för kommunens invånare mot stridserfarna terrorister. Följande frågor utreds inom ramen för detta;

1. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att Enköping ska vara en kommun som inte välkomnar våldsutövande terrorister såsom återvändande IS-krigare för bosättning.
2. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att samtliga nämnder uppdras se över möjligheterna att minska kommunens attraktivitet för terrorister såsom återvändande IS-krigare.
3. Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att socialtjänsten utreder varje fall där det i barnfamiljer finns en eller flera sannolika terrorister såsom återvändande IS-krigare.

Underlag och tidigare arbeten inom kommunen

Kommunens brotts och drogsamordnare tog 2017 fram en handlingsplan för arbete mot våldsbejakande extremism, KS2017/759. Vidare bjöds Center mot våldsbejakande extremism (CVE) in i december 2019 av nätverket Tryggare Enköping för en föreläsning angående våldsbejakande extremism.

Handlingsplanen går på ett systematiskt sätt igenom tre olika radikala miljöer som har våld som legitimt medel för att uppnå sina mål, varav ett är våldsbejakande islamistisk extremistmiljö. De två andra är våldsbejakande höger- och vänsterextremistisk miljö. Detta stämmer väl överens med CVE:s rapporter och SÄPO:s utlåtande om extremismgrupperingar i Sverige.

Vad som är viktigt att ha med sig, är att enligt CVE, så är det sällan endast en av dessa extremismmiljöer uppträder ensamt. Om en av extremismmiljöerna identifieras kan man oftast även finna åtminstone en av de andra, eller att det

etableras grupperingar med motsatt inriktning i närområdet varför lägesbilder måste fånga all form av extremism.

Handlingsplanen identifierar kommunens fyra viktigaste perspektiv att arbeta vidare med, dessa är, främja demokrati, stärka demokratin, våldsförebyggande och underlätta utträde. Detta går väl i linje med CVE som poängterade att välfungerande kommunal kärnverksamhet det bästa förebyggande arbetet. I handlingsplanens uttrycks det som att ett robust, öppet och jämlikt samhälle är självvaccinerande mot extremism. Det framhålls från både handlingsplanen och CVE vikten av en uppdaterad och korrekt lägesbild, och att den skall hantera förekomsten av fenomen snarare än om individer.

Inom kommunens utvecklingsgrupp "Tryggare Enköping" samverkar kommunala verksamheter, polis, väktare och räddningstjänst med brottsförebyggande och trygghetsskapande åtgärder. Ett av nätverkets syften är att kontinuerligt ta fram aktuella lägesbilder över företeelser och trender inom kommunen för att rätt åtgärder ska sättas in i rätt tid. Det finns även framtagna rutiner för agerande vid våldsbejakande extremism.

I SKL:s rapport "Att hantera våldsbejakande extremism" framgår att kommuners enda möjlighet att motverka att unga människor dras till våldsbejakande extremism är att arbeta förebyggande. Och att detta arbete främst bör ske inom socialtjänst, skola, ungdomsledare och fältassistenter. Arbetet bör fokusera på att stärka ungdomars motståndskraft och visa på andra vägar till inflytande.

Personer som återvänder till Sverige efter att ha stridit för våldsbejakande islamistiska grupperingar kan inte hindras från att bosätta sig i Enköping. Däremot kan som nämnts ovan, en välfungerande kommunal verksamhet med en korrekt lägesbild och ett förberett förebyggande arbete mot rekrytering verka mindre lockande för återvändande IS-krigare att etablera sig i Enköping.

Återvändare som anses utgöra ett hot för- eller misstänks för terrorism hanteras av säkerhetspolisen vilka även informerar polisen men inte alltid kommuner. Däremot om säkerhetspolisen eller polisen får vetskap om återvändande familjer eller barn ska en orosanmälan göras till socialtjänsten för bedömning av barns behov av stöd och skydd.

Initiativärendets punkter

Punkt 1

Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att Enköping ska vara en kommun som inte välkomnar våldsutövande terrorister såsom återvändande IS-krigare för bosättning.

I kommunallagen fastslås att alla medlemmar ska behandlas lika. Det finns dock ett väsentligt undantag som lyder " om det inte finns sakliga skäl för något annat.". I initiativärende föreslås att det utreds om detta undantag i kommunallagen kan tillämpas för att minska attraktionskraften för kommunen som bostadsort för hemvändande extremister.

Vad som utgör en attraktiv bostadsort för återvändande IS-krigare är inte enkelt att fastslå. Rimligen bör det kunna antas att områden med likasinnade individer utgör ett mer attraktivt område, likasinnade kan då vara antingen andra IS-krigare, personer med samma radikala trosinriktning och/eller nationell tillhörighet.

Slutsats punkt 1

Att röra sig fritt inom landet och att lämna landet är en grundlagsstadgad rättighet för svenska medborgare.¹ Sådana rättigheter kan bara inskränkas genom lag. Svenska medborgares rörelser in i kommunen kan därmed inte regleras av kommunala beslut eller föreskrifter.

Vad gäller relationen till utländska medborgare är detta en fråga mellan Sverige och utlandet. En kommun är förhindrad att ta beslut som ankommer på annan, till exempel staten.² Det ligger därmed utanför kommunens så kallade kommunala kompetens att besluta i frågor som rör utländska medborgares rörelser in i och inom landet.

---

¹ 2 kap 8 § regeringsformen

² 2 kap 2 § kommunallagen

När kommunen har hand om en viss verksamhet måste den behandla alla sina medlemmar lika om det inte finns sakliga skäl för något annat. Sakliga skäl brukar vara sådana som framgår av annan lagstiftning. När kommunen inte har beslutskompetens över en viss fråga saknas det dock anledning att undersöka räckvidden av denna princip.

Kommunen har således ingen möjlighet att förhindra någon individ att bosätta sig i kommunen.

www.enkoping.se

Punkt 2

Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att samtliga nämnder uppdras se över möjligheterna att minska kommunens attraktivitet för terrorister såsom återvändande IS-krigare.

Som beskrivits tidigare är ett aktivt förebyggande arbete mot radikaliserings viktigt och att kunskap om demokratiska värderingar främjas inom kommunen. Ett framgångsrikt arbete mot våldsbejakande extremism medför sannolikt att radikaliserade individer, inte anser att kommunen är lämplig grund för spridande av propaganda eller rekrytering av våldsbejakande individer. Detta då, *"Salafister eftersträvar åtskillnad mellan såväl kvinnor och män som muslimer och icke-muslimer, och tar avstånd från sekulära, västerländska, liberala idéer och värderingar"*, enligt CVE:s rapport Den våldsbejakande islamistiska miljön.

I samma rapport beskrivs olika driv och dragningskrafter som är närvarande vid radikaliserings,

I både forsknings- och myndighetsrapporter beskrivs så kallade "push- och pullfaktorer" (driv- och dragningskrafter) som kan leda till radikaliserings på individuell nivå.²¹ Nedan presenteras ett urval av push- och pullfaktorer som radikaliseringsforskningen har undersökt närmare:

- **Pushfaktorer:** *sociala och politiska omständigheter, såsom ojämlikhet, fattigdom, geopolitiska faktorer, relativ deprivation (av en annan social grupp), statlig repression, intragruppkontakt (exempelvis social exkludering, upplevd orättvisa från potentiell utgrupp), m.fl.*
- **Pullfaktorer:** *sociala mekanismer och grupprocesser (exempelvis ideologi, gruppidentitet, identitetsfusion), emotionella eller materiella incitament, kognitiva faktorer (exempelvis kulturell kongruens, äventyr), m.fl.*

Från de olika rapporterna framkommer att redan radikaliserade individer som återvänder söker sig till områden och sociala miljöer med likasinnade. För att minska Enköpings attraktionskraft förefaller det mest effektiva vara att kommunen jobbar aktivt och öppet med de förebyggande verktyg som finns tillgängliga för att visa på alternativ till radikaliserings för att påverka samhället.

Att tidigt fånga upp all form av extremism i samhället är viktigt då de framkommit att när en extrem miljö framträder, så aktiveras ofta annan extremism som motpol.

De förbyggande verktyg som en kommun kan ha störst framgång med är då sådana verktyg som återfinns inom deras befintliga verksamhet så som skola och socialtjänst. Det bästa förebyggande arbetet är att elever lämnar skolan med godkända betyg. Då öppnas möjligheten att kunna antingen fortsätta att studera eller gå ut i arbetslivet. Att ha den möjligheten motverkar rekryteringen till gängkriminalitet eller radikalism av den enkla anledningen att de inte känner sig utanför samhället.

För att motverka segregation och grogrund till radikaliserings eller brottslighet så ska det säkerställas att skolan har tillräckliga resurser för att ge eleverna kunskapsinläring. Ett enkelt sätt att höja studiemotivationen är att eleverna känner sig trygga i skolan, därför är arbete som motverka rasism, våld och mobbing, och att arbeta med värdegrund viktigt verktyg.

De förvaltningarna som bedömdes ha verksamheter som är aktuella för frågeställningen kontaktades angående deras förutsättningar att hantera våldsbejakad extremism.

Krisledningsnämnden

Krisledningsnämnden har ett specifikt uppdrag vid pågående extraordinära händelser. Nämnden skulle sannolikt aktiveras vid ett större terroristangrepp inom kommunen men har inget förebyggande uppdrag varför nämnden inte utreds vidare.

Kommunledningsförvaltningen

KLF har identifierat behovet av att utreda förutsättningarna för nätverket Intern säkerhet att arbeta med frågor kopplat till extremism inom kommunen och lägger in det i planeringen för kommande år.

Miljö och byggnadsförvaltningen

Utfärdar bygglov för t ex. moskéer som skulle kunna öka attraktionskraften för salafister att bosätta sig i kommunen. Det ska dock poängteras att alla salafister inte är jihadister, men alla jihadister är salafister enligt Forsvarshögskolans forskningsrapport "Mellan salafism och salafistisk jihadism"

Vid kontakt med förvaltningen framkom att hantering av bygglovsärenden är reglerad men särskiljer inte på olika religiösa byggnader. Det bedöms därför inte att attraktionskraften för kommunen gentemot återvändare kan påverkas genom miljö och byggnadsnämnden.

Socialförvaltningen

Socialförvaltningen kontaktades både utifrån denna frågeställning samt motion KS2019/858 om hemvändande IS-terrorister.

Relaterat till punkten minska kommunens attraktivitet. Socialtjänsten inleder utredning då orosanmälan inkommer om barn som far illa eller då barn riskerar fara illa. Där ska också tas ställning till om barnet kan behöva socialnämndens insatser nu eller framåt.

Som grund till varför socialtjänsten inleder utredning användes socialstyrelsen vägledning om risk och skydds faktorer för barns utveckling. Det görs en bedömning om dessa faktorer, och det finns flera riskfaktorer som man kan koppla till extremism. Bland annat föräldrarnas förmåga att skydda sitt barn, att ge vägledning och stöd, att kunna få del av rätt stöd. Det finns också risker utifrån t ex. en ungdoms eget beteende om man följer en extremistisk inriktning i sitt liv.

Det svåra är oftast att det kan finnas låg mottaglighet till att blir utredd och därigenom att ta stöd vid dessa riskbeteenden. I dessa lägen behöver socialtjänsten besluta om utredningen ska ske utan samtycke och därefter om den oron som kommer fram är grund för LVU (Lagen om vård av unga-tvångsvård).

Om oron inte är grund för LVU finns inget lagstöd att bedriva utredning eller med tvång ge stöd till barn och ungdomar.

Socialtjänsten gör en förhandsbedömning då oro inkommer om en utredning ska inledas enligt (Socialtjänstlagen) SoL 11:1§ eller om utredning inte ska inledas. Vidare ska socialtjänsten inleda utredning om det kommer framkommer att det finns någon typ av våld där det finns barn, och då inleds utredning på alla barn i familjen.

Kopplat till motion KS2019/858 ges svaret.

Utifrån socialtjänstlagen är det inte möjligt att bortse från en specifik grupp av individer som redan från början ska få sin ansökan avslagen på grund av det enda kriteriet att de endast tillhör en specifik grupp som förutbestämts inte ska ha rätt till stöd. Se vidare SN2020/91

Samhällsbyggnadsförvaltningen

Tekniska nämnden har uppdraget att utforma, förvalta och utveckla det offentliga rummet vilket inte bedöms påverka kommunens attraktionskraft gentemot våldsbejakande extremister. Varför förvaltningen inte kontaktades.

Upplevelseförvaltningen

Har identifierat behov av policy för uthyrning av kommunala lokaler i enlighet med SKL:s rapport "Råd vid lokaluthyrning". Rapporten tar upp vilka lagar som behöver beaktas vid framtagande av policys och vilka problem som kan uppstå utifrån likabehandling, saklighet, opartiskhet och ordningsstörningar.

En kommun kan införa policys för lokaluthyrning men måste då beakta att de villkor som ställs ska vara förenliga med objektivitets- och likabehandlingsprinciperna.

Enligt SKL "Råd vid lokaluthyrning" utgiven 2018.

Om kommunen, som ett led i arbetet mot våldsbejakande extremism, ändå väljer att ställa upp vissa villkor, såsom att användare av lokalerna ska främja och respektera demokratiska grundprinciper och/eller jämställdhet mellan män och kvinnor, bör dessa villkor vara tydligt formulerade på förhand. Villkoren för uthyrning bör vara på förhand fastställda och dokumenterade, så att det inte finns utrymme för godtycke i enskilda fall. Kommunen behöver alltså fastställa de villkor som gäller, oavsett vilken organisation eller person som kan komma att bedömas, baserat på principerna om likabehandling, saklighet och opartiskhet.

Utbildningsförvaltningen

Utbildningsnämnden ansvarar för förskola, pedagogisk omsorg, förskoleklass, grundskola, grundsärskola och fritidshem. Nämnden ansvarar också för gymnasium, komvux med lärvux, SFI (svenska för invandrare), yrkeshögskola, arbetsmarknadsinsatser och integrationsåtgärder.

Utbildningsförvaltningens deltar i tryggare Enköping och ger underlag till att ta fram en aktuell lägesbild över händelser och företeelser i kommunen, där skulle t ex. händelser som kan kopplas till extremism fångas upp. Bara det faktum att kommunen kontinuerligt tar fram lägesbilder kan ha påverkan på kommunens attraktionskraft, men den stora vinsten är antagligen att lägesbilden ger möjlighet till förebyggande åtgärder mot att all form av oro och otrygghet vilket bör medföra minskad risk för radikaliserings.

Valnämnden

Bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan på kommunens attraktionskraft gentemot återvändande extremister.

Vård och omsorgsförvaltningen

Bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan på kommunens attraktionskraft gentemot återvändande extremister, varför förvaltningen inte kontaktades.

Överförmyndarnämnden

Bedöms inte ha någon nämnvärd påverkan på kommunens attraktionskraft gentemot återvändande extremister varför förvaltningen inte kontaktades.

Slutsats punkt 2

Det finns ytterst litet utrymme för nämnder och förvaltningar att vidta åtgärder specifikt mot återvändande våldsbejakande extremister. Däremot är en väsentlig del i kommunens uppdrag att värna demokratin vilket i sig är ett skydd mot radikalisering. Kommunen kan undersöka vidare om det finns behov och möjlighet att tydligt villkora utnyttjande av kommunala lokaler och kommunalt stöd, i samma anda som "Råd vid lokaluthyrning". Så att det endast ges till organisationer och sammankomster som stöttar demokratiska värderingar.

Vidare bör det säkerställas att de arbete som bedrivs inom skolan socialförvaltningen och de kommunala nätverken, Tryggare Enköping och Intern säkerhet, har rätt förutsättningar för att fånga upp händelser och skapa aktuella lägesbilder över samhällsströmningar. Dessa är antagligen ett av det bästa verktygen kommunen har för både det förebyggande, och det direkt hanterande av extremismmiljöer bland unga i kommunen.

Punkt 3

Att kommunstyrelsen föreslår fullmäktige att socialtjänsten utreder varje fall där det i barnfamiljer finns en eller flera sannolika terrorister såsom återvändande IS-krigare.

Då säkerhetspolisen eller polisen får kännedom om familjer eller barn som återvänder från IS kontrollerade områden skall orosanmälan göras. Socialtjänsten gör då en bedömning om en utredning ska inledas enligt beskrivning under punkt 2.

Slutsats punkt 3

Socialtjänsten har redan idag en skyldighet att utreda varje orosanmälan där barn är inblandade som kommer dem till kännedom. Att ytterligare förtydliga eller förstärka denna skyldighet bedöms inte öka skyddet för varken barn eller samhälle.

Socialtjänstens möjlighet till agerande

Ur 2019-10 Att hantera våldsbejakande extremism (SKL)

Om Säkerhetspolisen eller Polisen får information om att barn eller familjer har återvänt från IS-kontrollerade områden ska en orosanmälan göras till socialtjänsten för en bedömning av barns behov av stöd och skydd.

Socialtjänstens insatser och stöd till vuxna bygger på frivillighet från den enskildes sida. Socialtjänstlagen är en frivillighetslagstiftning, vilket innebär att man inte kan tvinga en person till viss typ av behandling eller program.

